

בבית המשפט העליון

רע"א 3528/12

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקשים: 1. פלוני
2. פלונית
3. פלוני

נגד

המשיבה: הפניקס הישראלי חב' לביטוח

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז
בתיק 9109-05-11 שניתנה ביום 5.4.2012 על-ידי כב'
השופטת א' דודקביץ'

בשם המבקשים: עו"ד א' פרויליך ו/או ניסים פרחי

בשם המשיבה: עו"ד מ' עבדי

מיני-רציו:

* עובדת היותו של מסמך – שהוגש למומחה מטעם ביהמ"ש בתביעה לפי חוק הפלת"ד – מסמך "מוזמן", הוא נתון שאין להתעלם ממנו כאשר בוחנים אם לפנינו "חוות דעת", אך זהו רק אחד הנתונים ולפיכך, עובדה זו לא בהכרח תחרוץ את גורלו לעניין תקנה 8 לתקנות המומחים. במקרה דנן, הגם שניתן להניח שהמסמך שבמחלוקת הוזמן ע"י המבקשים והגם שהמסמך אינו מצוי בקצה ה"סקאלה" הכולל מסמכים שאין להם כל סממן של חוות דעת, אין מקום למנוע את הצגתו למומחית.

* פרשנות – דין – תקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים

* נזיקין – פיצויים לנפגעי תאונות דרכים – מומחים רפואיים

* דיון אזרחי – מומחים רפואיים – חוות-דעת רפואית

בר"ע על החלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז – אשר דן בתביעת המבקשים לפיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו למבקש 1 בתאונת דרכים – לפסול מסמך שהגיש ב"כ המבקשים, למומחית מטעם ביהמ"ש בתחום הפסכיאטריה. מדובר במכתב מיום 28.2.2012 בחתימת הפסיכיאטר ד"ר פורטו בן הראש, מבית החולים "הרסה" הר-הצופים בירושלים, המטפל במבקש מזה מספר שנים. במכתב זה (להלן: המסמך שבמחלוקת) מתאר ד"ר בן הראש את הטיפול במבקש, מאבחן את מצבו, סוקר את השינויים במצב במהלך הזמן, ומייחד חלק משמעותי של הדברים לתיאור קשייו הניכרים של המבקש ביציאה מביתו ובמיוחד בנסיעה ברכב. יצוין כי במהלך הליך זה התברר, כי המסמך שבמחלוקת היה ממוען לד"ר

מיטרוני. בעוד שהעתק המסמך שבמחלוקת שהוצג על-ידי המבקשים לא כלל את שם הנמען. הבקשה נדונה כערעור.

ביהמ"ש העליון (מפי השופט צ' זילברטל) קיבל את הערעור מהטעמים הבאים:

תקנה 8 לתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מומחים), התשמ"ז-1986 (להלן: תקנות המומחים), קובעת, כי למומחה יומצאו " ... כל המסמכים בדבר הטיפול הרפואי שניתן לו ובדבר הבדיקות שנבדק לצורך אותו טיפול, הנוגעים לענין שבמחלוקת, ובלבד שלא יגיש למומחה חוות דעת רפואית". נוכח המטרות העומדות בבסיס הוראה זו (המפורטות בפסה"ד), נפסק בעבר, כי על ביהמ"ש לנקוט זהירות בבחינת המסמכים המוגשים למומחה. אלא שבצד קביעות אלה גם נפסק, כי: " ... התייחסותה של הפסיקה לסוגיה זו לא הייתה נוקשה אלא גמישה", כאשר קיימת "סקאלה" של מסמכים, שבקצה האחד שלה מסמכים פסולים מדעיקרא (כגון חוות דעת של מומחה מטעם בעל הדין) ובקצה השני שלה מסמכים שבבירור אין כל מניעה להציגם (כגון מסמכי אשפוז, תוצאות של בדיקות וכו'). ביהמ"ש נדרש להכריע, על-פי נסיבותיו הקונקרטיות של המסמך שבו מדובר, האם הוא כולל אלמנטים "חוות דעתיים" עד כי אלה גוברים ומטים את הכף לכיוון איסור הצגתו למומחה. אולם, בכל מקרה צריכה להיות זיקה בין המסמך לבין הטיפול בנפגע-התובע והוא אינו יכול להיות מנותק מההליך הטיפולי (כגון מסמך שנערך על-ידי מי שכלל לא טיפל בנפגע).

עובדת היותו של המסמך "מוזמן" – נתון שהיה הטעם היחיד שנזכר בהחלטת בימ"ש קמא בענייננו – הוא נתון שאין להתעלם ממנו כאשר בוחנים אם לפנינו "חוות דעת", אך זהו רק אחד הנתונים ולפיכך, עובדה זו לא בהכרח תחרוץ את גורלו לעניין תקנה 8 לתקנות המומחים (בשונה מתקנה 2(ב) לתקנות אלה). כמובן שאם מדובר במסמך "מוזמן" מיד עולה החשד שמא יש בו "גלישה" לעבר היותו חוות דעת האסורה בהצגה, ועל ביהמ"ש לנהוג ביחס אליו במשנה זהירות. אך אם אכן מדובר במסמך שהוא סיכום גרידא של התיק הרפואי, שלעיתים הוא ממש מתבקש כשמדובר בתיק עב כרס, ביהמ"ש אינו סבור שהעובדה שהנפגע יזם את עריכתו חורצת את גורלו ומסווגת אותו כ"חוות דעת".

גם סיכום אשפוז הנמסר בידו של חולה המשתחרר מבית החולים הוא לעיתים סיכום של פעולות טיפוליות רבות, שנעשו על-ידי גורמים רפואיים שונים, ואיש לא יעלה על דעתו להגדירו כחוות דעת. מסמכים אלה הם מסמכים "בדבר הטיפול הרפואי", כאמור בתקנה 8, וככל שאינם בגדר "חוות דעת", לא אמורה להיות מניעה להציגם למומחה שמונה על-ידי ביהמ"ש.

בהחלטה ברע"א 5662/08 ציין המשנה לנשיאה א' ריבלין, כי במקרה של ספק בשאלה האם מדובר בחוות דעת, ישקול ביהמ"ש האם מקור המסמך הוא בגוף בלתי תלוי בבעלי הדין, האם הפנייה אל אותו גוף נעשתה ביוזמתם או שלא ביוזמתם של בעלי הדין והאם המסמך משקף "שלב טבעי של הטיפול בניזוק".

יישום העקרונות השונים על המסמך שבמחלוקת מצביע על תמונה מורכבת: מהצד האחד, מדובר במסמך שנערך על-ידי הרופא המטפל במבקש במסגרת הרפואה הציבורית, אשר הוא הגורם הטיפולי המרכזי המכיר טוב מכולם את מצבו של המבקש ואת ההיסטוריה הרפואית-פסיכיאטרית שלו מאז התאונה. כאמור, המבקש טופל על-ידי ד"ר בן הראש במסגרת קופת החולים, כך שמדובר גם בגוף שאינו תלוי בבעלי הדין. מהצד האחר, נוכח האמור לעיל בעניין זהות הנמען, ניתן להניח שהמסמך נערך לבקשת מי מהמבקשים או באי-כוחם ואין הוא משקף "שלב טבעי של הטיפול" (כגון סיום טיפול, סיום שלב הטיפול, מעבר לגורם רפואי אחר, פנייה להתייעצות וכו').

במצב דברים זה יש חשיבות רבה לבחינת האמור במסמך. עיון מדוקדק במסמך שבמחלוקת מצביע על כך שאין הוא כולל את אותם סימנים מובהקים המאפיינים חוות דעת: הערכת שיעור הנכות הצמיתה והערכת סיכויי ההחלמה או ההחמרה בעתיד. אכן, ד"ר בן הראש מביע דעתו ששיקומו של המבקש הוא תהליך איטי וארוך, אך עניין זה עולה מאליו מתיאור המהלך הארוך מאז הפגיעה ועד היום.

זאת ועוד, כפי שנפסק, קיימת חזקה בעלת משקל "כי ניתן לסמוך על המומחה המקצועי והמנוסה, זרועו הארוכה של ביהמ"ש, שידע להפריד את המוץ מן התבן, ולשמור על עצמאות שיקול דעתו והתרשמותו גם אל מול 'מקצת חוות דעת'".

מכאן, שהגם שהמסמך שבמחלוקת אינו מצוי בקצה ה"סקאלה" הכולל מסמכים שאין להם כל סממן של חוות דעת, אין מקום למנוע את הצגתו למומחית. (נוכח חוסר הנחת, בלשון המעטה, שנלווה לפרשת ציון או מחיקת זהות הנמען מעותקים שונים של המסמך שבמחלוקת, לא נעשה צו להוצאות).

פסק-דין

1. המבקש 1 (להלן: המבקש) יליד 31.5.1993, נפגע ביום 12.9.2004 בתאונת דרכים, שגרמה למותה של אחותו ולפגיעה של בני משפחה נוספים שהיו ברכב. עיקר הפגיעות במבקש הן בתחום הנפשי. בית המשפט המחוזי מרכז, אשר דן בתביעת המבקשים לפיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו למבקש בתאונה, מינה את ד"ר אדית מיטרני כמומחית מטעם בית המשפט בתחום הפסיכיאטריה. ד"ר מיטרני בדקה את המבקש ביום 5.10.2006 וקבעה לו נכות זמנית עד להגיעו לגיל 18. המבקש נבדק שוב ביום 14.3.2012 והוגשה חוות דעת משלימה, שלפיה נכותו הצמיתה היא בשיעור 70 אחוזים.

2. מספר ימים לפני מועד בדיקתו השנייה של המבקש, המציא בא-כוחו למומחית מכתב מיום 28.2.2012 בחתימת הפסיכיאטר ד"ר פורטו בן הראש, מבית החולים "הדסה" הר-הצופים בירושלים, המטפל במבקש מזה מספר שנים. במכתב זה (להלן: המסמך שבמחלוקת) מתאר ד"ר בן הראש את הטיפול במבקש, מאבחן את מצבו, סוקר את השינויים במצב במהלך הזמן, ומייחד חלק משמעותי של הדברים לתיאור קשייו הניכרים של המבקש ביציאה מביתו ובמיוחד בנסיעה ברכב.

3. המשיבה ביקשה מבית המשפט המחוזי לפסול את ד"ר מיטרני, ולחלופין לפסול את המסמך שבמחלוקת, בטענה שאין מדובר במסמך שנערך לצורך טיפול רפואי, כי מדובר ב"חוות דעת רפואית לכל דבר ועניין" וכי כלל לא ברור למי היה המסמך שבמחלוקת ממוען.

4. בית המשפט המחוזי (כב' השופטת א' דודקביץ') החליט ביום 5.4.2012 כי דינו של המסמך שבמחלוקת להיפסל, שכן "מדובר במסמך מוזמן שלא נכתב במהלך הטיפול הרפואי בתובענה בזמן אמת". בית המשפט הורה לד"ר מיטרני להתעלם מהמסמך.

על החלטה זו מבקשים המבקשים שתיתן להם רשות לערער לבית משפט זה.

5. להשלמת התמונה יצוין, כי בינתיים ניתנה, כאמור לעיל, חוות דעתה המסכמת של ד"ר מיטרני מיום 10.4.2012, ובה נאמר, כי המסמך שבמחלוקת היה המסמך היחיד בו עשתה שימוש לצורך חוות הדעת האמורה. לגרסת המומחית, עובר לכתיבת חוות הדעת לא היה ברור לה כי המסמך שבמחלוקת נפסל; עם זאת נטען, כי יש אינדיקציה שד"ר מיטרני היתה יכולה לדעת זאת על יסוד מכתב בא-כוח המשיבה שהודיע לה על דבר החלטת בית המשפט, מכתב שהיה בידה בעת כתיבת חוות הדעת.

בעקבות מצב דברים זה הגישה המשיבה לבית המשפט המחוזי בקשה נוספת לפסילת המומחית, בקשה שכל הנראה טרם נדונה. התפתחויות אלה אינן רלבנטיות להחלטה בבקשת רשות הערעור שלפניי.

6. אוסיף, כי מתשובת המשיבה לבקשת רשות הערעור התברר, כי המסמך שבמחלוקת היה ממוען לד"ר מיטרני. עובדה זו התבררה רק לאחר שניתנה החלטת בית משפט קמא, שכן העתק המסמך שבמחלוקת שהוצג בבית המשפט המחוזי (ובבקשת רשות הערעור) לא כלל כל שם של נמען. בשל כך הניח בית המשפט המחוזי (בהחלטה מיום 5.4.2012), כי הוא היה מיועד למוסד לביטוח לאומי, שכן בסיום המסמך שבמחלוקת מצויין כי נוכח מצבו של המבקש הוא לא יוכל להגיע לבדיקה במשרדי הביטוח הלאומי. לאחר מתן החלטת בית המשפט המחוזי, איתרה המשיבה עותק של המסמך שבמחלוקת בתיקי בית החולים "הדסה", מקום עבודתו של ד"ר בן הראש, ורק אז הסתבר כי על עותק זה היתה רשומה ד"ר מיטרני כנמענת. המשיבה טוענת, כי העובדה שהמסמך שבמחלוקת היה ממוען לד"ר מיטרני, מחזקת עד מאד את טענתה שמדובר במסמך שנערך ביוזמת המבקשים ושאינו חלק מהתהליך הרפואי או השיקומי של המבקש. נטען, כי העובדה שהעתק המסמך שבמחלוקת שהוצג על-ידי המבקשים

לא כלל את שם הנמען, בעוד שההעתק שנשמר בתיקי בית החולים "הדסה" כלל את שם הנמען, מעוררת, למצער, סימני שאלה.

7. נוכח מצב דברים זה ביקשתי את התייחסות המבקשים לקיומם של שני נוסחים של המסמך שבמחלוקת. המבקשים מודים שיש "טעם לפגם" בכך שקיימים שני נוסחים של המסמך, בכל הנוגע לציון שם הנמען. אלא שלגוף העניין נטען, כי אין בכך כדי להשליך על המהות.

לשיטת המבקשים, מדובר במסמך שנערך על-ידי הרופא היחיד המטפל במבקש לאורך כל השנים, המכיר את תיקו הרפואי של המבקש, והמסכם את המצב הרפואי המשתקף בתיק הרפואי (שגם הוא הועבר לד"ר מיטרני). לטענת המבקשים, המסמך שבמחלוקת הוא "מסמך טיפולי", גם אם נכתב, כמו מסמכים אחרים, לבקשת מי מהמבקשים, שנוקו להם במגעים עם רשויות שונות (ביטוח לאומי, צה"ל) או אף לצורך הצגת נתוני הטיפול לד"ר מיטרני. לטענת המבקשים, אין מדובר במסמך שנועד לרצות את המבקשים ולקדם אינטרס משני שלהם, אלא אך לתאר את מצב הדברים לאשורו, בדרך של סיכום מהלך הטיפול ותיאור המצב העדכני של המבקש.

8. עמדת המשיבה היא שמדובר במסמך שאינו נוגע לטיפול הרפואי. הוא אינו חלק מה"כרטיס הרפואי" של המבקש ולא נערך לצורך טיפול רפואי, אלא מהווה מעין סיכום "מלווה בדברי פרשנות והבעת דעה של עורך המסמך".

המשיבה אמנם שבה וטוענת, בתשובתה, כי מדובר בחוות דעת, אלא נראה שטענה זו נטענת עתה "בחצי פה", כשהדגש הוא שלא מדובר במסמך "טיפולי".

9. לאחר שעיינתי בכל החומר שלפני ושקלתי את טענות הצדדים, ראיתי את הבקשה דנן כאילו ניתנה עליה רשות ערעור והוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה. דין הערעור להתקבל.

10. הוראת הדין שעל פיה יש לבחון את הלגיטימיות שבהצגת המסמך שבמחלוקת לד"ר מיטרני היא תקנה 8 לתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מומחים), התשמ"ז-1986 (להלן: תקנות המומחים), הקובעת, כי למומחה יומצאו " ... כל המסמכים בדבר הטיפול הרפואי שניתן לו ובדבר הבדיקות שנבדק לצורך אותו טיפול, הנוגעים לענין

שבמחלוקת, ובלבד שלא יגיש למומחה חוות דעת רפואית" (ההדגשה הוספה). קיימת פסיקה נרחבת שעסקה בפרשנות הוראה זו, כשנקודת המוצא היא שההוראה מבטאת "איזון בין הרצון להניח לפני המומחה תשתית עובדתית מלאה כדי שיוכל ליתן חוות דעת רצינית ומקצועית, לבין השאיפה לשמור על האובייקטיביות של המומחה ועל עצמאות שיקול הדעת שלו" (רע"א 5270/09 פרז נ' תורג'מן (פורסם בנבו), 22.2.2010); מפי המשנה לנשיאה א' ריבלין).

בנוסף צוין בפסיקה, כי בצד "הצורך להבטיח את קיום שיקול הדעת העצמאי של המומחה", הוראת תקנה 8 נועדה להגשים את "הרצון למנוע מבעלי הדין כל תועלת מעצם הפניה מטעמם למומחה רפואי אחר" (רע"א 5662/08 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' חנוסב (פורסם בנבו), 10.11.2008); מפי המשנה לנשיאה א' ריבלין, זאת נוכח מגמת החוק שלא לייקר ולסרב את ההליך על-ידי פנייה למומחים מטעם בעלי הדין.

נוכח המטרות האמורות, העומדות בבסיס הוראת תקנה 8 לתקנות המומחים, נפסק, כי על בית המשפט לנקוט זהירות בבחינת המסמכים המוגשים למומחה. אלא שבצד קביעות אלה גם נפסק, כי: "... התייחסותה של הפסיקה לסוגיה זו לא היתה נוקשה אלא גמישה" (רע"א 5270/09 הנ"ל), כאשר קיימת "סקאלה" של מסמכים, שבקצה האחד שלה מסמכים פסולים מדעיקרא (כגון חוות דעת של מומחה מטעם בעל הדין) ובקצה השני שלה מסמכים שבבירור אין כל מניעה להציגם (כגון מסמכי אשפוז, תוצאות של בדיקות וכו'). בית המשפט נדרש להכריע, על-פי נסיבותיו הקונקרטיות של המסמך שבו מדובר, האם הוא כולל אלמנטים "חוות דעתיים" עד כי אלה גוברים ומטים את הכף לכיוון איסור הצגתו למומחה. ברע"א 5662/08 הנ"ל ציין המשנה לנשיאה, כי "נראה כי דרישה אחת שיש לעמוד על קיומה היא שהמסמך מהווה חלק מהליך טיפולי". במלים אחרות – בכל מקרה צריכה להיות זיקה בין המסמך לבין הטיפול בנפגע-התובע והוא אינו יכול להיות מנותק מההליך הטיפולי (כגון מסמך שנערך על-ידי מי שכלל לא טיפל בנפגע).

הנה כי כן, אין מדובר בסוגיה של "שחור-לבן", אלא ניכרים בה גווני האפור, ובחינת השאלה האם מדובר במסמך אסור בהצגה למומחה בהיותו בעל סממנים של חוות דעת, צריכה להיעשות בכל פעם מחדש, במיוחד כשאינן מדובר במסמך המצוי על אחת מקצות ה"סקאלה" האמורה.

11. בשלב זה מצאתי לנכון להעיר, כי יש להבחין הבחן היטב בין הוראת תקנה 8 לתקנות המומחים, שהיא הנוגעת לענייננו, לבין הוראת תקנה 2 לתקנות המומחים, העוסקת בסוג המסמכים שניתן לצרף לבקשה למינוי המומחה. על-פי תקנה 2(ב) לתקנות המומחים, כאשר הנפגע לא אושפז, עליו לצרף לכתב התביעה "מסמך שנערך לצורך טיפול רפואי בו ושיש בו ראייה לענין טענותיו" (ההדגשה הוספה).

עיון בטיעוני המשיבה מעלה, כי היא חזרה פעם אחר פעם על הטענה שהמסמך שבמחלוקת אינו מסמך "שנערך לצורך טיפול רפואי". אלא שלעניין תקנה 8 לתקנות המומחים הדרישה שונה, והיא עוסקת במסמך "בדבר הטיפול הרפואי שניתן לו". ההבדל בניסוח מבטא שוני מהותי – המסמך הנזכר בתקנה 2(ב) לתקנות המומחים צריך להיות מסמך שנערך לצורך הטיפול, כלומר נדרשת זיקה הדוקה יותר בין אותו מסמך לבין מהלך טיפולי של ממש. המסמך הנזכר בתקנה 8 לתקנות הוא מסמך בדבר הטיפול הרפואי. אין דרישה שעצם כתיבתו תהיה כרוכה בצורך טיפולי מסוים. בכלל זה, למשל, מצויים מסמכים שלא נערכו ב"זמן אמת", אגב הטיפול, אך יש בהם כדי לתאר או לסכם את הטיפול.

עמד על כך א' ריבלין בספרו תאונת הדרכים – תחולת החוק, סדרי דין וחייב הפיצויים (מהדורה רביעית 2012) 658-659 באומרו, כי מסמך "ערוך על-ידי רופא מטפל, המסכם ומפרש את תיקו הרפואי של הנפגע" (ההדגשה הוספה), חורג ממה שמותר בהצגה לפי תקנה 8; אך אם מדובר במסמך "שאינו חורג מסיכום גרידא של התיק הרפואי", הוא ייחשב כמסמך שניתן להציגו למומחה. אעיר, כי מצער שבאי-כוח המשיבה ציטטו בתשובתם רק את חלקם הראשון של דברי המחבר המלומד ולא את המשפט שנאמר מיד לאחר מכן, בדבר האפשרות להציג למומחה מסמך שאינו חורג מסיכום התיק הרפואי.

ואכן, הבחינה הנעשית לאורה של תקנה 8 לתקנות המומחים היא, האם יש למסמך סממנים של "חוות דעת" ובהקשר זה יש חשיבות לשאלה האם המסמך "הוזמן", או האם הוא כולל פרשנות. פחות חשובה השאלה האם המסמך עצמו נכתב כחלק מתהליך הטיפול, שאלה שחשיבותה רבה יותר לענין תקנה 2(ב) לתקנות המומחים. פנייתו של הנפגע לרופא המטפל, או לבית החולים בו אושפז או טופל, בבקשה שיערך סיכום מחלה, סיכום אשפוז או סיכום טיפול, אינה משמיעה לנו, מניה

וביה, כי המסמך שיינתן לו על-פי בקשתו הוא בהכרח מסמך שלא ניתן להציגו למומחה.

דהיינו, עובדת היותו של המסמך "מוזמן", לא בהכרח תחרוץ את גורלו לענין תקנה 8 לתקנות המומחים (בשונה מתקנה 2(ב) לתקנות אלה). כמובן שאם מדובר במסמך "מוזמן" מיד עולה החשד שמא יש בו "גלישה" לעבר היותו חוות דעת האסורה בהצגה, ועל בית המשפט לנהוג ביחס אליו במשנה זהירות. אך אם מדובר במסמך שהוא סיכום גרידא של התיק הרפואי, שלעיתים הוא ממש מתבקש כשמדובר בתיק עב כרס, אינני סבור שהעובדה שהנפגע יזם את עריכתו חורצת את גורלו ומסווגת אותו כ"חוות דעת".

גם סיכום אשפוז הנמסר בידו של חולה המשתחרר מבית החולים הוא לעיתים סיכום של פעולות טיפוליות רבות, שנעשו על-ידי גורמים רפואיים שונים, ואיש לא יעלה על דעתו להגדירו כחוות דעת. מסמכים אלה הם מסמכים "בדבר הטיפול הרפואי", כאמור בתקנה 8, וככל שאינם בגדר "חוות דעת", לא אמורה להיות מניעה להציגם למומחה שמונה על-ידי בית המשפט.

12. בהחלטה ברע"א 5662/08 הנ"ל ציין המשנה לנשיאה א' ריבלין, כי במקרה של ספק בשאלה האם מדובר בחוות דעת, ישקול בית המשפט האם מקור המסמך הוא בגוף בלתי תלוי בבעלי הדין, האם הפנייה אל אותו גוף נעשתה ביוזמתם או שלא ביוזמתם של בעלי הדין והאם המסמך משקף "שלב טבעי של הטיפול בניזוק".

יישום העקרונות השונים על המסמך שבמחלוקת מצביע על תמונה מורכבת: מהצד האחד, מדובר במסמך שנערך על-ידי הרופא המטפל במבקש במסגרת הרפואה הציבורית, אשר הוא הגורם הטיפולי המרכזי המכיר טוב מכולם את מצבו של המבקש ואת ההיסטוריה הרפואית-פסיכיאטרית שלו מאז התאונה. כאמור, המבקש טופל על-ידי ד"ר בן הראש במסגרת קופת החולים, כך שמדובר גם בגוף שאינו תלוי בבעלי הדין. מהצד האחר, נוכח האמור לעיל בענין זהות הנמען, ניתן להניח שהמסמך נערך לבקשת מי מהמבקשים או באי-כוחם ואין הוא משקף "שלב טבעי של הטיפול" (כגון סיום טיפול, סיום שלב הטיפול, מעבר לגורם רפואי אחר, פנייה להתייעצות וכו').

במצב דברים זה יש חשיבות רבה לבחינת האמור במסמך. עיון מדוקדק במסמך שבמחלוקת מצביע על כך שאין הוא כולל את אותם סימנים מובהקים המאפיינים חוות דעת: הערכת שיעור הנכות הצמיתה והערכת סיכויי ההחלמה או ההחמרה בעתיד (פסקה 12 לפסק הדין ברע"א 3007/12 פלונית נ' הראל חברה לביטוח בע"מ (פורסם בנבו, 30.5.2012)).

המסמך שבמחלוקת עוסק בתיאור מצבו של המבקש, כמו גם בתיאור הטיפולים שקיבל, תוך התמקדות בקשיו של המבקש לנסוע ברכב. אין בו הבעת דעה באשר לשיעור הנכות ו/או פרוגנוזה עתידית. העובדה שהמסמך שבמחלוקת כולל דיאגנוזה אינה הופכת אותו לחוות דעת כלל ועיקר, שכן ברבים מהמסמכים הרפואיים שנעשים במהלך טיפול, לרבות גיליון אשפוז, תעודת חדר מיון, וכו', כלולה דיאגנוזה. אכן, ד"ר בן הראש מביע דעתו ששיקומו של המבקש הוא תהליך איטי וארוך, אך ענין זה עולה מאליו מתיאור המהלך הארוך מאז הפגיעה ועד היום.

זאת ועוד, כפי שנפסק, קיימת חזקה בעלת משקל "כי ניתן לסמוך על המומחה המקצועי והמנוסה, זרועו הארוכה של בית המשפט, שידע להפריד את המוץ מן התבן, ולשמור על עצמאות שיקול דעתו והתרשמותו גם אל מול 'מקצת חוות דעת'" (המשנה לנשיאה א' ריבלין ברע"א 5270/09 הנ"ל).

13. מסקנתי מכל האמור לעיל היא, שהגם שהמסמך שבמחלוקת אינו מצוי בקצה ה"סקאלה" הכולל מסמכים שאין להם כל סממן של חוות דעת, אין מקום למנוע את הצגתו למומחית. היותו של המסמך "מוזמן", נתון שהיה הטעם היחיד שנוזכר בהחלטת בית משפט קמא, הוא נתון שאין להתעלם ממנו כאשר בוחנים אם לפנינו "חוות דעת", אך זהו רק אחד הנתונים (במובחן מהבחינה שעל-פי תקנה 2(ב) לתקנות המומחים, שאז עובדת היותו של מסמך "מוזמן" שלא נערך לצורך הטיפול, עלולה להכריע לכיוון האיסור להתבסס עליו לצורך הבקשה למינוי מומחה).

14. לסיכום: הערעור מתקבל ונקבע כי המבקשים היו רשאים להציג לד"ר מיטרני את המסמך שבמחלוקת. נוכח חוסר הנחת, בלשון המעטה, שנלווה לפרשת ציון או מחיקת זהות הנמען מעותקים שונים של המסמך שבמחלוקת, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ו בתמוז התשע"ב (16.7.2012).

צ' זילברטל 54678313-3528/12

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 12035280_L04.doc סח
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)